

SZEMBEN A BIZONYOSSÁGGAL

1970-ben jegyezte fel Adorno az alábbi gondolatot: „Minden reménytelenségünk mellett is az a kíséret lenne az egyetlen felelősséggel vállalt filozófiai magatartás, amely úgy tekintené a dolgokat, ahogyan azok a megváltás perspektívájából mutatkoznak.” Ezt a perspektívát sajátíthatjuk el évről évre a Húsvét tanításában. A halál amúgy is megváltoztatja a jelenségek értelmét és az embernek velük kapcsolatban elfoglalt nézőpontját; Radnóti Miklós verssorát idézve: „Mert ami volt, annak más távlatot ad a halál már.” Hogyne kellene merőben új álláspontra helyezkednünk, szemben a kereszttel, majd alig néhány órával később az üres sír bizonyosságába tekintve? Az egész emberiség látóhatárát változtatta meg e tény. Ma is sok nagy művész hajlik úgy ábrázolni a végzetre kiszemelt embert, mint aki szüntelenül présben, a halálközelség elkerülhetetlenségének torkot szorító tudatában él, de mióta a futva érkező tanítvány feljegyezte az üres sír látványát, ez a tudat mégsem oly végzetes, mégsem oly lehangoló. Mert az az üres sír a remény elvét adta az emberiségnek. Az idő múlását ugyan nem tudjuk megállítani, hiába rendelkezünk hatalmas tudományos eszközökkel. S nem látjuk sem személyes jövőnket, sem az emberiség jövőjét. De az üres sír látványa megerősít abban, hogy „... reménység az, hogy üdvözülünk”. (Róm 8, 24)

Reményünk úgy jött, mint esendő, kiszolgáltatott gyermek. Úgy halt meg, mint akit kivetett magából a világ, és meg is szegényített. De ennek a halálnak sajátos értelmet kölcsönöz, hogy nem önmagáért szenvedte el, hanem értünk: „Igen, a mi bűneinkért szúrták át; – a mi gonoszságainkért törték össze; – a mi békeségünkért érte utol a büntetés – az ő sebei szereztek nekünk gyógyulást.” (Iz 53, 5)

De megtalál-e bennünket? Látja-e, hogy rá várunk, megverve bűneinkkel, kiszolgáltatva a rossznak, javíthatatlanságunk páncéljában? A mi korszakunk nemcsak a nagyszerű emberi szándékoké, hanem a nehezen áthatolható magányé is. Eljut-e hozzánk is a Remény elve? Lehet-e merszünk reménykedni? Fogadjuk el egy huszadik századi, sok sebből vérző költő, Dsida Jenő bizonyosságát: „az életrekelte nagyszombati Krisztus kicsi szobámba vajjon eltalál?

*Benyit az ajtón, fénylő lesz az arca,
lelkem fala sugárzón hirdeti,
hogy megbékültünk, nincsen haragunk . . .
Künt körmenet lesz, kongnak a harangok,
de mi Krisztussal, a drága Krisztussal
nagyszombat este ketten maradunk.*

(Húsvétvárás)

Ne zárjuk kulcsra az ajtót. Díszítsük fel az ünnepi asztalt, gyűjtsük meg a várakozás fényjeleit, s figyeljük a közelgő lépteket.

Ő érkezik. Kikelt a sírből, s elindult, hogy gyógyulást vigyen a várakozóknak, letörölje a szenvedők könnyeit, elvigye mindenhová a beteljesedés örömét és a jövő nagy reményét.

Áll az ajtóban és vár. Várja, hogy szólítsuk, hogy letöröljük róla az út porát és asztalunkhoz ültessük, mint rég várt, s íme most megérkezett legkedvesebb vendégünke.